

**ብሓሙሽተ ፖለቲካዊ ውድባት፡
አባላት ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ(ኤሃባደለ)
ዝወጸ ሓባራዊ መግለጺ፡**

እዘን ኣብ ታሕቲ ኣስማተን ተዘርዚሩ ዘሎ ፖለቲካዊ ውድባት፡ ንኩነታት ምስንዳእ 2ይ ሃገራዊ ጉባኤ ኣመልኪተን እዚ ዝሰዕብ መግለጺ የውጽኡ።

ግቡእ ቅድመ ምድላው ዘይተኻየደሉ ሃገራዊ ዋዕላ 2010 ዝተበገሰሉ ዕላማ ከወውት ስለ ዘይበቐዎ፡ ሓላፍነቱ ንሃገራዊ ኮምሽን ኣረኪቡ ከም ዝተዛዘመ ናይ ትማሊ ተዘክሮና እዩ። ይኹንምበር ሃገራዊ ኮምሽንውን ዝተዋሃቦ ቀዳማይ ሃገራዊ ጉባኤ ናይ ምድላው ሓላፍነት፡ ብጽፊት ክፍጽሞ ኣይበቐዎን። ቀዳማይ ሃገራዊ ጉባኤውን ስራሓቱ ብቅነዕ ኣንፈት ከሰላሰል ኣይከኣለን። ሓደ ካብቶም ቀንዲ ምክንያታት፡ መራሕቲ ፖለቲካዊ ውድባት ኣብ ክንዲ ንጉባኤ ከወውት ዝኸለል ስራሓት ከሰላሰሉ ኣብ ናይ ስልጣን ሕሳባት ተጸሚዶም ናይ ስራሕ መዓልታት ብኸንቱ ስለ ዝጠፍኡ፡ ትጽቢት ደለይቲ ለውጢ ዘርወዩ ሃገራዊ ጉባኤ ከየካየድና ከም ዝወጸእና ዝሓለፍናዮም ከባቢ ኣርባዕተ ናይ ቅልውላው ዓመታት ህያው ምስክራት እዮም።

ካብ ብጉሓቱ ኣብ ሙሉእ ምትእምማን ኩሎም መሻርኽቲ ሃገራዊ ባይቶ ብሓፈሻ፡ ፖለቲካዊ ውድባትን በርገሳዊ ማሕበራትን ድማ ብፍላይ፡ ዘይተመሰረተ ናይ ሓባር ጽላልና፡ ካብ ቅልውላው ናብ ካልእ ዝኸፍኦ ቅልውላው እናኣተወ ከም ዝመጸ ዘይንኸሕዶ ሓቂ እዩ። ብሕገ-ህንጻ ቀዳማይ ሃገራዊ ጉባኤና መሰረት፡ 2ይ ሃገራዊ ጉባኤ፡ መወዳእታ ክልተ ዓመት ክጋባእ ግድን ነይሩ። እንተኾነ ግን፡ ኣብ ሞንጎ መሪሕነት ባይቶን ፈጻሚት ቤት-ጽሕፈትን ኣብ ሕገ-ህንጻ ቀዳማይ ሃገራዊ ጉባኤና ዝተጋህደ ዝተፈላለዩ ኣረዳድኣን ናይ ባህርያት ዘይምቅብባልን፡ 2ይ ሃገራዊ ጉባኤና ካብ ዝግበኦ እዋን ንላዕሊ ክናዋሕ ኮነ።

ኣብ ወርሒ ታሕሳስ 2014 ዝተጸወዐ ህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ፡ ኣብተን ዝተወሰናሉ ሓጸርቲ መዓልታት፡ ብዝሓሸ ናይ ምርድዳእ መንፈስን ህንካን ሃባን፡ ንነባራት መሪሕነት ባይቶ፣ ፈጻሚት ቤት-ጽሕፈትን ኣሰናዳዊት ሽማግሌን ካብ ሓላፍነቶም ብምልዓል፡ ዝተፈላለዩ ናይ ስራሕ መምርሒታትን ውሳኔታትን ሓንጸጸ፤

ከምኡ'ውን፡-

1. ሰለስተ አባላት ዝሓዘ መሪሕነት ባይቶ፤
2. ሹዱሽተ አባላት ዝሓቆፈ ፈጻሚት ቤት-ጽሕፈትን
3. ሹዱሽተ አባላት ዝሓዘ ኣሰናዳዊት ሽማግሌን ብምጃም ኣኼብኡ ዛዘመ።

ብሕገ-ህንጻ 1ይ ሃገራዊ ጉባኤ ሃዋሳ ይኹን፡ ኣብ ህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ (ካብ 14 ክሳብ 20-12-2014) ዝተሓንጸጹ፡ ከም ጥብቆን ናይ ስራሕ መምርሕን፡ ናይ'ዞም ሰለስተ አባላት ባይቶ ናይ ስራሕ ሓላፍነትን ሕድሕድ ዝምድናን ብንጹር ሰፊሩ ንረኽቦ። እንተኾነ ግን፡ ኩላትና ደለይቲ ለውጢ፡ ከም ዝተጸበናዮን ዝተቐለሰናሉን፡ ናብ 2ይ ሃገራዊ ጉባኤና ብሰላም ኣቲና ካብ ዝሓለፉ ድኸመታትና ተማሂርና፡ ብሓባራዊ ዓወት ተጸምቢልና ንወጻሉ ኩነታት ኣይተፈጠረን።

ንምንታይ ዝብል ሕቶ ብግቡእ ምምላሰን፡ ቅድመ ምድላው 2ይ ሃገራዊ ጉባኤና ብጽፊትን ብብቐዓትን ተሳሊጦ ናብ ጉባኤ ከይንኣቱ፡ ጭቡጥ ዕንቅፋት ኮይኑ ዘሎ ጸገም ምብራህ፡ ቀንዲ ዕላማ ሓባራዊ መግለጺና እዩ።

ናብ ዕዉት 2ይ ሃገራዊ ጉባኤ ንምስግጋር፡ ነብሲ ወከፍ ኣካል፡ ኣብ ክሊ ሕገ-ህንጻ 1ይ ሃገራዊ ጉባኤ፣ ኣብ ህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ዝጸደቐ ጥብቆን ናይ ኣሰናዳዊት ሽማግሌ ናይ ስራሕ መምርሒታትን

ሙርኩስ ዝገበረ ኪኸውን ከምዘለዎ ንኣምን። መስርሕ ምስንዳው ንድፍታት 2ይ ሃገራዊ ጉባኤ፣ ሓላፍነቱ ንኣሰናዳዊት ሽማግሌ ዝተዋሃበ ኮይኑ፣ ኣብ ትሕቲ መምርሒ ፈጻሚት ቤት ጽሕፈት ኮይና እትዓዎን፣ በብክልተ ወርሒ ጸብጻባ ንፈጻሚት ቤት ጽሕፈት ክትህብ ዘለዎ ኣካል'ምበር፣ ማዕረ ፈጻሚት ቤት-ጽሕፈት፣ ሰልጣን ዘለዎ ኣካል ባይቶ ከምዘይኮነት ንርዳእ። ኣሰናዳዊት ሽማግሌ፣ ንድፍታት 2ይ ሃገራዊ ጉባኤ ክተዳሉ ሓላፍነት ክወሃብ እንክሎ፣ ኣብ 1ይ-ሃገራዊ ጉባኤ ዝጸደቐ ሰነዳት ዳግም ፈቲሻ፣ ኣብ ሞንጎ መሻርኽቲ ሃገራዊ ባይቶ ዝኾነ ወገናት ዝፈላልዩዎም ኣረኣእያታትን ኣሰራርሓታትን ነቐሳ ኣውጺኦ፣ ንመጻኢ ብኣረኣእያ ይኹን ብተግባር፣ ብሓባር ንቕድሚት ክንስጉም ዘብቅዑና ንድፍታት ክተዳሉ እዩ፤ ነዚ ከቢድ ሓላፍነት'ዚ ክትፍጽም ድማ፣ ኣገዝ ናይ ኩሎም ዓቕሚ ዘለዎም መሻርኽቲ ወገናት ብሓፈሻ፣ መራሕቲ ፖሎቲካዊ ውድባት ድማ ብፍላይ፣ ክትጠልብን ክትሕገዝን ከምዝግባእ ብልቢ ንቕበል። ዘድልዎ ኣገዝ ንምብርካት፣ ናይ መራሕቲ ፖሎቲካዊ ውድባት ድሉውነት ኣብ ቦቱ ምንባር ድማ ኣረጋጊጽና ንፈልጥ።

ካብ ሕሉፍ ናይ ቃልሲ ተሞኩሮና ብሓፈሻ፣ ኣብ መስርሕ 1ይ-ሃገራዊ ጉባኤ ሃዋሳን ድሕሪኡ ዘሎ ኩነታትን ኣብ ጸብጻብ ብምእታው፣ ፖሎቲካዊ ሓይልታት፣ ካብ መሻርኽቲ ሃገራዊ ባይቶና ዓቢ ተራ ዝጸወቱ ምዃናም ብምእማን፣ ኣብ ኩሎም ንድፍታት ይኹን ሃገራዊ ጉባኤ ንምዕዋት ዘብቅዑና ቅድመ ምድላዎት ኣብ ምስልሳል፣ ተራ መራሕቲ ፖሎቲካዊ ውድባት ፈጹም ዘይስገር ቅድመ ኩነት ምዃኑ፣ ከም ሓባራዊ ስምምዕ ተቐቕሚጡ ከም ዝተዋፈርና ዘይከሓድ እዩ። እዚ ስምምዕ'ዚ፣ ነቶም ሃገራዊ ባይቶ ዘቐሙ፣ ደለይቲ ለውጢ ሲቪክ ማሕበራትን ህዝብናን ምግላል ዘይኮነስ፣ ርኡይ ብኩራት ምትእምማን ፖሎቲካዊ ሓይልታት ቀንዲ ዕንቅፋት ኣብ ጉዕዞ ቃልስና ኮይኑ ብምጽንሑ፣ ነዚ ኣቐዲምካ ምፍታሕ ንዕዉት ሓባራዊ ጉዕዞና ኣማራጺ ዘይብሉ ቅኑዕ ኣንፈት ምዃኑ ብምእማን እዩ።

በዚ መንጽር ኣብ ምስንዳው 2ይ-ሃገራዊ ጉባኤና ዘጋጠሙና ዘይሓሰብናዮምን ዘይተዳለናሎምን ቀንዲ ጸገማት እንታይ እዮም? ዝብል ሕቶ ንምምላህ፣ ብርእይቶና፡-

1. ኣሰናዳዊት ሽማግሌ፣ መስርሕ ምድላው ንድፍታት ንሓሙሽተ ወርሓት ንበይና ሒዛቶ ድሕሪ ምጽናሕ፣ ንፈጻሚት ቤት-ጽሕፈት፣ ብቐዳምነት ኣፍሊጣ መረጋገጺ ከይረኽበት፣ ብመንገዲ ኢ-መይል ኣብ ሓደ እዋን ናብ ኩሎም ኣባላት ሃገራዊ ባይቶን ተሓጋገዝተይ ዝበለቶም ኣካላትን ብምውራድ ዝፈጸመቶ ሕጋዊ ጥሕስት፤
2. ንድፍታት 2ይ-ሃገራዊ ጉባኤ ተዳልዮ ናብ ህዝቢ፣ ሲቪክ ማሕበራትን መሰረታት ኣባላት ፖሎቲካዊ ውድባትናን ንምይይጥ ቅድሚ ምውራዱ፣ ብትሕዝቶ ኣብ ምምሕያኹን ምምዕባሉን ከምኡ'ውን ኣብ ቋንቋ ዘለዎ ሕጽረት ኣብ ምጽፋፍ፣ ተራ መራሕቲ ፖሎቲካዊ ውድባት ዘይስገር ምዃኑ ዝበጸሕናዮ ሓባራዊ ስምምዕ ብምጥሓስ፣ ብኢደ-ውነና ምይይጥ ክጅመር ምእዋጃ፤
3. ኣሰናዳዊት ሽማግሌ ዝተሸከመቶ ከቢድ ሓላፍነት፣ ኣብ ሰነዳት 1ይ-ሃገራዊ ጉባኤና ዝተራእዩ ሕጽረታትን ኣብ ባይታ ዝተንጸባረቐ ርኡያት ጸገማትን ብግቡእ ኣንቢባ፣ ንኩሎም መሻርኽቲ ሃገራዊ ባይቶ ዝኾኑ፣ ፖሎቲካዊ ሓይልታት፣ ሲቪክ ማሕበራት ህዝብን፣ ኣብ ንኡስ መደብ ዕዮን (minimum program) ሓባራዊ ሕገ ህንጻን ተጠሚሩ፣ ብስኒትን ምክብባርን ዝቃለሰሉ ንድፊ ምድላው ዘይትሰግር ግቡእ እዩ ነይሩ። እንተኾነ ግን፣ ብደረጃ ውልቀ ውድባት ናይ ርሑቕ ዕላማ ምዃናም ዝፍለጡ ዓንቀጻት፣ ኣብ ዝሓለፍናዮም ዓመታት ናብ ዓሚቕ ቅልውላው ዝሸመመናን ገና በሰልኡ ዘይሓወዩ ፍልልይ ናይ ታሪኽ ሕቶ፣ ኣብ ንድፍታት ፖሎቲካዊ ቻርተርን ሕገ ህንጻን ብምእታው፣ ናብ ዘይተደለየ ግርጭትን ቅልውላውን ክንወድቕ፣ ኮነ ተባሂሉ ተሓሲቡሉ ዝተፈጸመ ብምዃኑ፣ ሓድሽ ሓይሊ ክእክብስ ይትረፍ፣ ነቶም ነባራት መሻርኽቲ ባይቶ ዝብትን ንድፊ ብምዃኑ፤
4. ኣብ ሕሉፍ ተሞኩሮና፣ ንምይይጥ ዝወርዱ ንድፊ ሰነዳት፣ ዝቐርቡሎም መመሓየሺ ሓሳባት ይኹን ፍሉያት ርእይቶታት፣ ሰማዒ ዘይረኽቡ ምንባርም እንፈልጦ ሓቂ እዩ። ኣብዚ እዋንዚ ድማ፣ ኣብዝሓ ኣሰናዳዊት ሽማግሌ፣ ንውሳኔታትን ናይ ስራሕ መምርሒታትን ህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ፣ ግጉይ ትርጉም ብምሃብ ጸገማት

ምፍጣራ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ብመራሕትን ወክልትን ፖሎቲካዊ ውድባት፡ መፍትሔ ተባሂሎም ዝተበጽሑ ስምምዓት ብምኽሓድ፡ ፍልልያት በብእዋኑ ክጻውቑ ክትንቀሳቅስ ብምጽናሓን ብምህላዎን እዩ።

ስለዝኹህውን፡ መስርሕ ቅድመ ምድላው ብግቡእ ተሰላሲሎ፡ ናብ 2ይ-ሃገራዊ ጉባኤና ኣቲና፡ ብሓባራዊ ዓወት ከይንወጽእ ዕንቅፋት ዝኾኑ ጥሕሰታት ብቐዳምነት ክእረሙ፡ ብፈጻሚት ቤት ጽሕፈት ዝተጸወዐ ተኸታታሊ ምምኽኻር መራሕትን ወክልትን ፖሎቲካዊ ውድባት ክካየድ ቀንዩ። ብወገና ብዘይ ምስልካይ፡ ናብ 2ይ ሃገራዊ ጉባኤ ኣቲና፡ ብሓባር ተዓዊትና ክንወጽእ ምእንቲ፡ ኣሰናዳዊት ሽማግሌ ዝፈጸመቶም ጥሕሰታት ተኣሪሞም፡ ሓድሽ ንድፍታት ተዳልዩ፡ መራሕትን ወክልትን ፖሎቲካዊ ውድባት፡ ብመንፈስ ስኒትን ምክብባርን ተዛትዮም፡ ናብ ህዝብና፣ ሲቪክ ማሕበራትን ኣባላት ፖሎቲካዊ ውድባትን ወሪዱ ብዝያዳ ተጻፊፍን ማዕቢሉን ናብ ሃገራዊ ጉባኤ ኣቲና ብሙሉእ ስምምዕ ክክጽድቑ ከምንርኢ ብተደጋጋሚ ገሊጽና። ምእንቲዚ ድማ፡ እቶም ብኣሰናዳዊት ሽማግሌ ወሪዶም ዘሎዉ ንድፍታት ክሰሓቡ፡ መመያየጢ ንድፍታት ምዃናም ደው ከምዝበሉ ብኣዋጅ ክግለጽ፡ ርእይቶና ብንጹር ኣቐሚጥና። እዚ መርገጺዚ፡ ነቲ ኣብ ሕሉፍ ጉዕዞና ዝተፈጠረ ዘይምትእምማን ቀስ ብቐስ እናቐረፍና፡ ንሓባራዊ ረብሓ ብምትእምማን ሓቢርና እንቃለሰሉ ኩነታት ንምፍጣር ካብ ዘሎና ልባዊ እምነት ዝነቐለ እዩ። እንተኾነ ግን፡ ኣብዝሓ ኣባላት ኣሰናዳዊት ሽማግሌን ካልኣት መሓዙት ፖሎቲካዊ ውድባትን፡ ኣብዞም ወሪዶም ዘለዉ ንድፍታት፡ ርኡያት ሕጽረታት ምህላዎም እናስተውዓሉን እናኣመኑን ብእዉጅ ተሳሊሎ ሓድሽ ንድፊ ተዳልዩ መስርሕ ቅድመ ምድላው 2ይ-ሃገራዊ ጉባኤ ክሰላስል ዘቐረብናዮ ሃናጽን ኣራምን ርእይቶ ኣይተቐበሉዎን። ብምዃኑ ድማ፡ መስርሕ ምይይጥ ንድፍታት፡ ብሰላምን ብምርድዳእን ከይሰላስል፡ ኣብ 2ይ-ሃገራዊ ጉባኤና ብሓባራዊ ዓወት ተጸምቢልና ከይንወጽእ ሓኒቕም ሒዞም ምህላዎም ንርኢ። ብእምነትና፡ መስርሕ ቅድመ ምድላው ይኹን፡ ኣብ እዋኑ ክጋባእ ዝነበረ 2ይ-ሃገራዊ ጉባኤ ብምዕንቃፍ፡ ናብ ዘይተጸበናዮ ቅልውላው ክንወድቕ ዝገብሩ ዘለዉ፡ ኣብዝሓ ኣባላት ኣሰናዳዊት ሽማግሌን፡ ርኡያት ጉድለታት ተሸፊኑ ክሓልፍ ዝመረጹ መራሕቲ ፖሎቲካዊ ውድባትን ተሓተቲ ምዃናም ነመልክት።

ንኩሎም ብመንፈስ ምርድዳእን ልዝብን ዝብጽሑ ስምምዓት፡ ንብዙሕነታዊ ክውንነትና ዘንጸባርቑ ናይ ሓባር ዕላማታት ንምዕዋት ኣብ ዝካየድ ቃልሲ ይኹን፡ ሃገራዊ ባይቶና በዚ ኣንፈትዚ ተገዚኡ፡ ሓባራዊ ጽላልና ኮይኑ ክቐጽል ዘሎና ድልዮት፡ ከም ወትሩ ኣብ ቦቱኡ ምህላው ነረጋግጽ። ጉጅላውን ጸቢብን ሒሳባት መራሕቲ ፖሎቲካዊ ውድባት፡ ንሓባራዊ ቃልስና ዕንቅፋት እናኾኑና ምምጻእም ስለንግንዘብ፡ ብትረት ክንቃለሶ ምዃና ንሕብር።

**ኣብ ጽፉፍ ቅድመ ምድላው ዝተመሰረተ፡
ዕዉት 2ይ ሃገራዊ ጉባኤ ንምስልሳል ወትሩ ድሉዋት ኢና!!**

- ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ (ኤስደለ)
- ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ-ሕድሪ (ግሃድኤ-ሕድሪ)
- ስምረት ምንቅስቃስ ኤርትራ ንድሕነት ሃገር (ስምኤድሃ)
- ደሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ሳህ ኤርትራ (ደምሳኤ)
- ሰውራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ (ሰደግኤ)